

Veelzijdig Gouds historicus

IN MEMORIAM: JAN HENDRIK KOMPAGNIE (1947-2011)

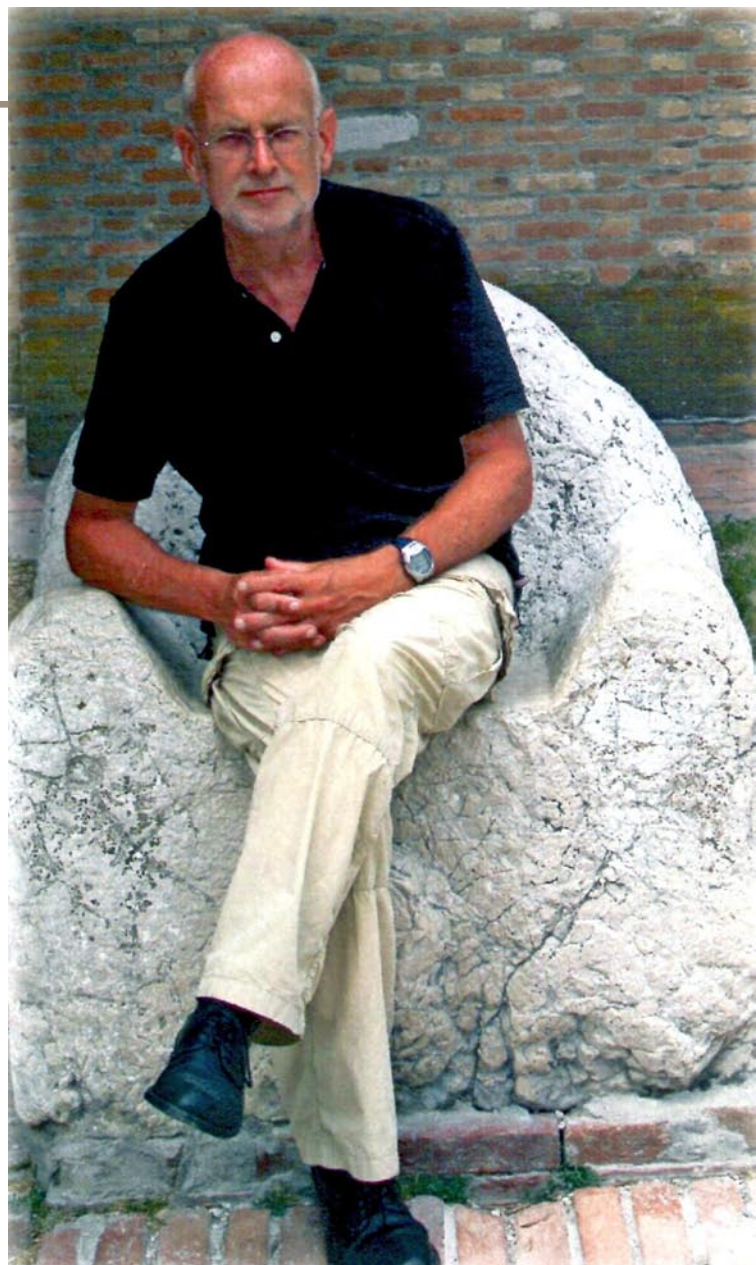
Nico Habermehl

Tidings 2012

4

Zondag 20 november 2011 overleed Jan Hendrik Kompagnie. Hij is 64 jaar oud geworden. Geboren in het Overijsselse Vroomshoop onderscheidde hij zich al snel binnen het zes leden tellende turfstekersgezin door zijn nieuwsgierigheid en doorzettingsvermogen. Hij volgde als eerste uit het gezin de mulo. Van alle diploma's die Jan in zijn latere leven zou behalen, was dit diploma hem wel het meest dierbaar. Aansluitend werkte Jan op kantoor en studeerde hij in de avonduren voor het diploma handelscorrespondentie. Na het vervullen van zijn dienstplicht ging hij in de boekhandel aan de slag. In 1973 trouwde Jan te Utrecht met de Limburgse mijnwerkersdochter Janny Smid.

Na de geboorte van dochter Irene werd Jan Huisman. Dat stelde hem in staat de lessen op het avondatheneum te volgen. Aansluitend bezocht hij de archiefschool in Den Haag en ging hij bij het Algemeen Rijksarchief (thans het Nationaal Archief) aan de slag. Daar ontwikkelde hij zich tot een gewaardeerd medewerker en belangstellend collega. In 1980 verhuisde het inmiddels twee dochters tellende gezin Kompagnie naar Gouda. Maar nog was het voor Jan niet genoeg. Opnieuw nam hij de studie ter hand, nu aan de Universiteit Leiden. Hier behaalde hij

zijn doctoraal geschiedenis. Tot een dissertatie is het, ondanks zijn aanzetten daartoe, niet gekomen.

Na zijn studie geschiedenis sloot Jan zich aan bij de Historische Vereniging die Goude. Voor de vereniging is Jan van grote waarde geweest. Niet vanwege zijn vergaderdiscipline. Na tien minuten vergaderen, werd Jan al onrustig en hield zich dan bezig met heel andere dingen dan de agenda voorschreef. Jan was meer een doener. Vandaar dat hij zich als redacteur en vervolgens als hoofdredacteur van de *Tidinge* geheel op zijn plaats voelde. Daar kon hij zaken regelen, keuzes maken, schrijven, redigeren, kortom hierin kon hij zijn energie kwijt. Hij was hoofdredacteur met een strakke hand: afspraak is afspraak en op tijd is op tijd. Vandaar dat de *Tidinge* in al die jaren nooit een dag te laat is verschenen. Een prestatie van formaat, gelet op al die eigenzinnige auteurs. En was het tijdschrift eenmaal gereed, dan genoot hij van het resultaat.

Maar Jan deed meer. Hij introduceerde het historisch café, ordende het archief van de vereniging, schreef artikelen, recensies, audites (columns), verenigingsnieuws, nam interviews af, hield lezingen en deed samen met zijn vrouw Janny regelmatig stadhuisdienst. Zonder zijn andere werkzaamheden tekort te doen, zullen zijn inspanningen als auteur en redacteur van de stadsgeschiedenis het langst in mijn herinnering blijven. Zijn aandeel in de totstandkoming ervan was groot. Omdat hij er niet in slaagde voor alle hoofdstukken van de 'Nieuwste Tijd' een geschikte auteur te vinden, pakte Jan de zaak zelf op. Dat heeft geleid tot drie hoofdstukken, die tot zijn beste Goudse werk behoren.

Hadden zijn publicaties in *De Schatkamer* en de *Tidinge* plateelfabriek 'Zuid-Holland', prostitutie, sociaal-democratie, armoede, politiek en oorlog tot onderwerp, in de stadsgeschiedenis schreef hij over zorg, religie en cultuur. Niet alleen inhoudelijk zijn dit uitstekende bijdragen, ook zijn vermogen literair te schrijven, komt hier het best tot zijn recht. Daarnaast was Jan als docent verbonden aan de cursus Goudologie van het Historisch Platform. Zo'n 300 historisch geïnteresseerde Gouwe-naars hebben zich onder zijn gehoor bevonden, stuk voor stuk onder de indruk van zijn fenomenale kennis.

Ook schreef Jan op verzoek van het Historisch Platform twee Goudse canonvensters.

In 2008 legde Jan zijn hoofdredacteurschap van de *Tidinge* neer. Hij wilde meer tijd voor het afronden van zijn onderzoek naar Han Balvert in Gouda en omgeving tijdens de Tweede Wereldoorlog. Met een grote inzet werkte Jan eraan en in 2009 verscheen het boek zoals hem dat voor ogen stond. Het is een informatief, maar geen vrolijk boek geworden. De belangstelling ervoor binnen en buiten Gouda was groot. Voor dit, maar ook voor zijn andere werk, ontving Jan in december 2009 van de Kwartaal Club de 'Hart voor Goudaprijs'. Het juryrapport refereerde ook aan het feit dat Jan dol was op klas-sieke muziek. Hij had zichzelf een vorm van notenschrift eigen gemaakt, dat hem in staat stelde orgel te spelen. Hoogtepunt in zijn muzikale bestaan was het bespelen van het imposante Moreau-orgel in de Sint-Janskerk.

Ook de volgende boeken waaraan Jan heeft meegewerkt, gaan over de Tweede Wereldoorlog. De relatie met Gouda is echter beperkt. En dan temidden van al deze activiteiten werd Jan getroffen door een slopende ziekte. Eerst was er hoop op herstel, maar toen dat uitbleef, moest hij het onvermijdelijke onder ogen zien. Regelmatig zocht ik hem op. De historische wereld ging hem nog altijd ter harte, dus gespreksstof genoeg. Althans totdat zijn kleindochters langskwamen. Dan viel het gesprek stil en was Jan een en al oog voor de beide meiden. 'Grapjesopa' noemden ze hem, omdat hij altijd zo lekker gek kon doen. Een heel andere kant van Jan dan de auteur over sombere onderwerpen. En dan tot slot een kleinzoon, met als tweede voornaam Jan. Een trotser grootvader heb ik nooit ontmoet. Zondag 20 november overleed Jan in alle rust temidden van zijn geliefden. Vijf dagen later is hij na een drukbezochte herdenkingsdienst ter aarde besteld op de Begraafplaats IJsselhof. Ik, en velen met mij, zullen zijn kennis, humor en belangstelling missen. Wat rest zijn de vele dierbare herinneringen en zijn indringende publicaties.

De bibliografie van Jan Kompagnie is te vinden op onze website www.diegoude.nl